

University of Groningen

Goed citeren kun je leren

Hoorn, E.

Published in:
R-mail, maart 2005.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2005

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Hoorn, E. (2005). Goed citeren kun je leren. *R-mail, maart 2005*.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

De Creative Commons Naamsvermelding-NietCommercieel Licentie is van toepassing op dit werk. Ga naar <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.5/>. Dit werk is tevens beschikbaar op: <http://irs.ub.rug.nl/ppn/277902517>.

Goed citeren kun je leren

Esther Hoorn, informatiespecialist bibliotheek rechten

Toen de boekdrukkunst opkwam, publiceerde Erasmus een verzameling met adagia. Door het publiceren van deze spreekwoorden wilde hij belangrijke kennis uit de oudheid beter beschikbaar maken. Als eerste spreekwoord koos hij “Amicorum communia omnia” ofwel “Onder vrienden is alles gemeenschappelijk”. In die geest zou met de wetenschappelijke rijkdom omgegaan moeten worden¹.

Dit adagium kan vandaag de dag ook een goed uitgangspunt bieden als het gaat om kopiëren van digitale bronnen. Studenten maken zich soms schuldig aan plagiaat, omdat ze niet inzien waarom citeren zo belangrijk is in het wetenschappelijke werk. Plagiaat voorkomen is niets anders dan leren goed te citeren.

Als je in een wetenschappelijk debat vrienden wil maken en houden, dan noem je hun namen in je eigen werk. Zo deel je wetenschappelijke kennis. Het is juist de bedoeling dat onderzoekers op elkaars werk voortborduren. Zo komt de wetenschap vooruit. Ook maakt een goede verwijzing het mogelijk om de betrouwbaarheid van een redenering te controleren. Dat is een eis van wetenschappelijkheid. En dat is met alle onbetrouwbare informatie op internet geen overbodige luxe.

Misschien koos Erasmus dit adagium als eerste, omdat het met een A begint, denkt de kritische lezer. Een kritische lezer wil zelf bronnen kunnen raadplegen en zijn eigen gedachten kunnen vormen. Daarom nemen wetenschappelijke schrijvers in een voetnoot een verwijzing op naar een publicatie waarin de kritische lezer verder kan lezen. Dus voetnoten zijn geen vervelende kleine lettertjes, die voor het tentamen niet gekend hoeven te worden, maar vriendendiensten van samenwerkende wetenschappers. Waar de huidige generatie met een muisklik zijn belangstelling volgt, deden generaties wetenschappers dat met de tussenstap van de bibliotheekcatalogus door de gangen van de bibliotheek.

Door de voetnoten zie je ook dat wetenschap geen werk van enkelingen is. Vaak bedankt de schrijver in zijn eerste noot collega's, die commentaar op een eerdere versie van zijn werk geleverd hebben. Het noemen van het werk van een collega in een voetnoot is vaak ook een teken van waardering. Zo kun je als lezer via de voetnoten thuis raken in een discipline. Als je daarop let, zie je wie belangrijke werken in jouw belangstellingsgebied heeft geschreven.

¹ Kathy Eden, Friends hold all things in common, Tradition, Intellectual Property and the Adages of Erasmus, Yale University Press, New Haven and London, 2001.

Door de loop van de tijd zijn er vaste gewoontes ontstaan over hoe je precies verwijst naar het werk van een ander. Die gewoontes verschillen soms zelfs per discipline. Wij, juristen, houden ons aan de leidraad voor juridische auteurs².

Voor het onderwijs betekent de opkomst van internet als publicatiemedium dat weer nadrukkelijker overgedragen moet worden hoe in een vakgebied kennis van anderen gebruikt wordt. Wanneer gebruik je control c, control v? Wanneer parafraseer je een idee in je eigen woorden? Hoe verwijst je naar internetpagina? Dat leer je als je een schriftelijk werkstuk moet maken en gelukkig is hierover ook volop digitale informatie te vinden.³

Geleidelijk zullen er onder invloed van het nieuwe medium nieuwe publicatievormen en nieuwe vormen van wetenschappelijke communicatie ontstaan. De voetnoot zal een hyperlink worden. Maar het eerste adagium, dat Erasmus koos, zal ook dan voor de wetenschap het richtsnoer kunnen blijven.

² <http://www.kluwer.nl/leidraad/> (geraadpleegd 25 januari 2005)

³ <http://www.rug.nl/noordster/schriftelijkevaardigheden/voorstudenten/bronliteratuurgebruik/plagiaat> (geraadpleegd op 25 januari 2005)